

CZU: 371.12

IMPACTUL STILULUI DE COMUNICARE AL CADRULUI DIDACTIC ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR COMUNICATIVE LA STUDENȚI

Inga PUTINA, doctorandă, asistent universitar
(Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți)

The Summary

Developing communicative competence involves a level of performance based on knowledge, skills and attitudes and motivation that determines optimum efficiency in business communication topic. Com-

communicative competence is equally important for both actors involved in educational activity, because the process of organizing and conducting learning activities of students is governed by the teacher through communication, focusing especially while training students' communicative skills.

Are discussed in the article gave the communicative behavior of academics, how to increase efficiency and communication on students and formative role of communication relations training teacher-student communication competence. Also highlights the role of the teacher's communication style in developing students: communicative skills through the use of valence educogene: style stimulating, engaging, appealing expression of verbal communication to create a favorable environment.

Comunicarea didactică privită și considerată ca model de formare a capacităților comunicative ale studenților din învățământul universitar ocupă un loc central în demersul educațional, dat fiind faptul că în fața universității stă sarcina pregătirii studenților pentru autoinformare permanentă.

Formarea și dezvoltarea competențelor comunicative constă în extrapolarea cunoașterii lingvistice la situațiile de comunicare concretă (A.Crișan) și stă la baza oricărei intervenții didactice (C.Cucoș, M.Ionescu) [3].

Conținutul cognitiv predat-învățat în procesul didactic, ca și influența formativă a profesorului asupra studentului se pot măsura doar prin mijlocirea unei permanente legături între cei doi poli ai relației educative, care determină înțelegerea dintre cadrul didactic și student în vederea atingerii scopurilor și desfășurării activității de învățare. Accentul cade în tot mai mare măsură pe interactivitate, pe sporirea rolului activ al studentului-receptor și pe utilizarea întregii palete de retroacțiuni comunicaționale.

În precizarea conceptuală a comunicării pedagogice se subliniază că procesul de predare-învățare este o formă specifică de comunicare, ce întrunește toate caracteristicile modelului oferit de teoria comunicării.

Într-o definiție mai concludentă comunicarea didactică este „un transfer complex, multifazial și prin mai multe canale al informației între două entități (indivizi sau grupuri) ce-și asumă simultan și succesiv rolurile de emițători și receptori semnificând conținuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ” (Constantin Cucos) [3].

Reciprocitatea relației comunicaționale didactice trebuie înțeleasă în primul rând, dar nu exclusiv, în sensul că inițiativa mesajului aparține și studentului. Studentul este, în egală măsură cu profesorul, agent al comunicării didactice, dar inițierea mesajului de către student se referă mai puțin la conținutul cognitiv al științei pe care trebuie să și-l însușească și mai mult la cum poate face acest lucru.

Predarea ca formă de comunicare didactică este un sistem de operații de selectare, ordonare și adecvare la nivelul de gândire al studenților, a unui conținut informațional și de transmitere a lui, folosind anumite strategii didactice, în scopul atingerii obiectivelor pedagogice. Prin comunicarea didactică se realizează interacțiunea profesor-student și o serie de relații care influențează procesul de predare: relații de schimb informațional, de influențare reciprocă, de cooperare, simpatetice față de emițătorul mesajului didactic.

Comunicarea eficientă trebuie să întrunească anumite condiții:

- conținutul relevant al mesajelor, informație actuală, bine structurată și organizată, selectată potrivit particularităților grupului și de timpul afectat momentelor orei; argumentare logică, exemple riguros selecționate, limbaj corect și riguros, nivelul de conceptualizare adecvat studenților;
- modul de prezentare: coerență logică, strategie de abordare variată, adecvată conținutului și scopului, alternarea strategiilor (inductivă, deductivă, analogică), implicare afectivă prin exprimarea interesului, pasiunii, convingerea studenților de autoritatea și competența profesorului;
- stil stimulator, incitant, antrenant, atrăgător al exprimării verbale pentru a crea o ambianță favorabilă comunicării;
- concordanță între exprimarea verbalizată și limbajul trupului;
- empatie pentru a putea imprima circulației informaționale sensul dorit;
- tact în comunicare pentru a preveni distorsiunile: mod politicos de adresare, incitant, stimulator pentru a capta atenția studenților și bunăvoința lor de a asculta și de a participa activ la comunicare.

În actul comunicării, receptorul-student își valorifică cunoștințele, priceperile și deprinderile, le consolidează în funcție de relevanța informației primite. Faptul că informația primită aduce ceva nou pentru student îl determină să-și concentreze atenția, să se implice cu toate capacitățile intelectuale, afective, volitive și atitudinale pentru a recepționa corect mesajul, a-l înțelege și a-l interpreta corect. Dorința lui de a afla ceva nou îl determină să asculte activ, iar această dorință depinde de calitatea emiterii și de măsura în care studentul este stimulat să-și exprime părerile proprii.

Formarea competenței comunicative presupune un nivel de performanță bazat pe cunoștințe, capacități și atitudini și un optim motivațional care determină eficiența subiectului într-o activitate [1].

Competența comunicativă este importantă deopotrivă pentru educatori și pentru educabili. Cunoștințele,

modul de gândire, vocabularul, deprinderile, priceperile și conduitele comunicative sunt dobândite prin instruire și educație și îmbogățite/perfecționate prin autoinstrucție și autoeducație. O importanță deosebită în activitatea cu studenții o are capacitatea empatică a profesorului, constituind o premisă a optimizării relațiilor și o condiție a comunicării eficiente.

Comunicarea didactică ține seama de nivelul de dezvoltare a tuturor caracteristicilor de personalitate, de stilul de comunicare al învățătorului, de metodele folosite, scopurile și perspectivele, stările afective pozitive, structura de roluri etc. Pe acest fundal competențele comunicative ale studenților se formează în interacțiunea a numeroși factori de natură psihologică, psihosocială și pedagogică.

Comunicarea didactică reprezintă „un demers axiomatic al activității de educație care presupune un mesaj educațional elaborat de subiect (profesor), capabil să provoace reacția formativă a obiectului/subiectului educației (studentului), evaluabilă în termeni de conexiune inversă externă și internă”.

Intereconexiunea între factorii care influențează dezvoltarea competențelor comunicative la studenți poate fi prezentată astfel: (vezi tabela)

Stilul comunicării didactice	Performanțe comunicative (limbă și comunicare)	Performanțe comunicative (cadrul interpersonal)
1. <i>Autoritar</i>	blocaje în realizarea comunicării verbale	comunicare neeficientă
2. <i>Participativ</i>	nivelul înalt de comunicare productivă	comunicarea eficientă personalizată
3. <i>Liberal</i>	nivelul înalt de comunicare neproductivă	comunicarea neeficientă cu aplicarea cuvintelor neliterare

După cum vedem, o importanță majoră o are și influența stilului de comunicare al cadrului didactic în relația sa cu studenții și al competențelor de comunicare ale acestuia în formarea competențelor comunicative ale studenților. Formarea competențelor comunicative la studenți din perspectiva comunicării didactice depinde de relațiile profesor-student în cadrul activităților didactice. Întregul proces de organizare și desfășurare a activității de instruire a studenților este reglementat de profesor prin comunicare, vizând, cu precădere în același timp, formarea capacităților comunicative ale educaților.

Cele mai bune oportunități de dezvoltare a abilităților de comunicare s-au dovedit a fi oferite de însuși exercițiul comunicativ. Teoretizările savante nu pot decât să explice unele chestiuni privind corectitudinea și precizia exprimării, dar nu pot rezolva blocajele și obstacolele reale resimțite într-o confruntare directă cu un interlocutor. Pentru astfel de motive în practica educațională este necesar ca studenților să li se ofere ocaziile de a comunica constructiv. Aceasta presupune că, pentru antrenarea studenților în procesul comunicativ nu trebuie să li se pretindă să vorbească mult, ci să fie găsite modalități de intensificare a interacțiunilor student-student, student-profesor, în planul schimbului informațional și interpersonal. Comunicarea se manifestă astfel, nu doar ca o acumulare de cunoștințe, ci și ca oportunitate de coparticipare activă și veritabilă la orice demers didactic al cărui structură astfel va spori dobândirea competențelor de comunicare.

În concluzie se poate de menționat că, oportunitatea cunoașterii și aplicării de către profesor a problematicei generale a comunicării și a importanței acesteia pentru eficientizarea stilului comunicațional propriu sunt premise a formării și dezvoltării competențelor comunicative ale studenților.

Competențele comunicative ale studenților se formează în principal prin activitatea didactică, de predare-învățare a cunoștințelor, de formare a capacităților de muncă intelectuală și de comunicare interumană, de unde decurge necesitatea învățării interactive și a conlucrării inter studenți pentru ca fiecare să învețe de la fiecare.

Referințe bibliografice:

1. Abrie, Jean-Claude. *Psihologia comunicării. Teorii și metode*. Ed.: Polirom. Iași, 2004. 208 p.
2. Chelcea, Septimiu. *Personalitate și societate în tranziție. studii de psihologie socială*. Ed.: Știința & Tehnica. București. 1994. 335 p.
3. Cocoș, Constantin. *Pedagogie*, Editura Polirom. Iași, 2000.
4. Cosmovici, A., Iacob, L.. 4. *Psihologie școlară*, Editura Polirom. Iași 1998. 304 p.